

דבר המערכת

מחקרים ראויים לא מעטים שנעשו במסגרת רשות המחקר הבין-מכללתית הפועלת במכון מופ"ת, מצאו את דרכם לפרסום בדפים, אך הגיליון הזה ייחודי בהיותו מוקדש כולו למקבץ מאמרים נבחרים, המתבססים על מחקרים תומכי מדיניות חינוך שנעשו ברשות המחקר הבין-מכללתית. המחקרים שלפנינו משקפים פעילות רבת-פנים. יש בהם מגוון של נושאים בפרספקטיבות שונות, ממיקרו למקרו, ברמות שיתוף שונות עם משרד החינוך ובמתודולוגיות שונות, כאשר המכנה המשותף להם הוא הרצון להאיר כיווני פעולה רצויים מצד אחד, ולהאיר על קשיים, על מגבלות ועל פערים בין המתוכנן למציאות החינוכית בפועל מן הצד האחר. המעבר מדוח מחקר, שעשוי למצות את הנושא מנקודת מבטם של קובעי מדיניות, לכלל מאמר הראוי להתפרסם בכתב עת אקדמי, אינו פשוט כלל ועיקר. אלה שתי פרדיגמות נבדלות המחייבות מערך חשיבתי שונה. ההתכוונות היא לקהל נמענים אחר, הצורך במערכת מושגית נגזרת תאוריה הוא חד-משמעי יותר, והחידוש הנדרש רב יותר. ואמנם, העבודה הייתה רבה, ועל כך תודתנו לכל הכותבים שעמדו במשימה.

העורך

שיתוף פעולה בין חוקרים לקובעי מדיניות במחקר

עינת גוברמן, מיכל גולן, אברהם (רמז) יוגב, גילה נגר

החלטות הנוגעות למדיניות חינוכית מתוארות לא פעם כפשרה בין כוחות שונים, מנוגדים בחלקם. כדי לתת מענה לבעיות דחופות בעלות נראות ציבורית גבוהה נבחרים פתרונות זמינים, בלי שמתקיים תהליך מושכל של בחינת האפשרויות השונות בעזרת מידע שהתקבל ממחקרים מהימנים ותקפים (Kingdon, 2010). חוקרים מתלוננים לעתים קרובות על שלא נעשה שימוש בממצאיהם ובהמלצותיהם, אפילו כאשר מדובר במחקרים שהזמינו קובעי המדיניות. אלה, מצדם, נוהגים להתלונן על כך שהמחקרים שהם קוראים אינם רלוונטיים לעבודתם, והמלצותיהם אינן מועילות להם (Hargreaves, 1999; Lindblom & Cohen, 1979). חוקרים שניסו להבין את התלונות ההדדיות הצביעו על מספר גורמים שכל אחד מהם עשוי לפגוע בקשר שבין מחקר למדיניות: מחקר הוא תהליך ממושך, ואילו קובעי המדיניות צריכים לתת מענה מהיר לבעיות דחופות במציאות שמשתנה במהירות; שאלות המחקר שמעסיקות חוקרים אינן בהכרח אלה שמעניינות את קובעי המדיניות; חוקרים מעוניינים בשאלות תאורטיות, שבחלקן נוגעות לאוכלוסיות רחבות יותר מאלה שחיות במדינה מסוימת, ובחלקן

עוסקות בתהליכים שעוברים אנשים כפרטים וקבוצות קטנות, ומשום כך הרלוונטיות המידית שלהם למדיניות אינה ברורה (Gamoran, 2011; Watson, 2008); חוקרים מבקשים לאתגר את החשיבה הקיימת ולבחון חלופות למציאות הנוכחית, ואילו קובעי מדיניות זקוקים למידע שיסייע להם לקבל החלטות מעשיות שחשופות לביקורת ציבורית (Hargreaves, 1999; Locke, 2009); Ozga, 2004); קובעי מדיניות מתקשים להגיע אל המחקרים הרלוונטיים ולערוך אינטגרציה שלהם, ואילו חוקרים מתקשים להביא את הידע שלהם לידיעתם של קובעי המדיניות (Levin, 2011); ממצאי מחקרים נוטים להיות טנטטיביים ופתוחים לפרשנויות שונות (Gamoran, 2011; Watson, 2008), ואילו קובעי מדיניות חייבים לנקוט מדיניות החלטית וברורה; לעתים ההמלצות של המחקרים מחייבות שינויים אדמיניסטרטיביים ותקציביים שיוזמי המחקר אינם יכולים לבצע (Watson, 2008); מחקרים יכולים ללמד על טעויות שנעשו בעבר, אולם אין ביכולתם לנבא איזו מדיניות תצליח (Edwards, Sebba, & Rickinson, 2007).

לאור כל השיקולים שלעיל, ישנם חוקרים שמוכנים להשלים עם המחשבה שמחקר אינו יכול להשפיע על מדיניות אלא בעקיפין בלבד, באמצעות ההשפעה האטית והמצטברת של מחקרים מרובים על דעת הקהל, בתיווכם של כלי התקשורת (Hargreaves, 1999; Weiss, 1979; Whitty, 2007). חוקרים אחרים טוענים שמחקר יכול לסייע לקביעת מדיניות גם באופן ישיר, והצביעו על תנאים אחדים שתורמים לשיתוף פעולה מוצלח: דו-שיח מתמשך וקיום פגישות לעתים מזומנות בין קובעי המדיניות לחוקרים, שבמהלכם הם משתפים זה את זה בידע שלהם, ברעיונותיהם ובקשיים שמטרידים אותם (Ginsburg & Gorostiaga, 2001; Locke, 2009; Lyall, 2008); הקשרים שבין קובעי המדיניות לחוקרים מתנהלים באווירה של אמון וכבוד הדדי (Hargreaves, 1999); הממצאים מוצגים בבהירות (Husén, 1994; Locke, 2009); לקובעי המדיניות יש ניסיון במחקר (Locke, 2009) או שקובעי מדיניות מדרג ביניים נוטלים חלק פעיל במחקר (שם); ממצאי המחקר אינם שנויים במחלוקת ציבורית או פוליטית (Husén, 1994; Watson, 2008).

המחקרים המוצגים בגיליון זה של דפים הם פרי עבודתם של חלק מהחוקרים שפעלו בשלוש השנים האחרונות ברשות המחקר של מכון מופ"ת בשיתוף פעולה עם קובעי מדיניות במשרד החינוך. קבוצות נוספות פועלות בימים אלה. כדי ללמוד מן הניסיון של קבוצות המחקר הללו על הגורמים שתורמים לשיתוף פעולה ועל הקשיים הכרוכים בעבודה המשותפת, ערכנו מחקר שבו שאלנו את קובעי המדיניות ואת החוקרים על הסיבות שהביאו אותם לשיתוף פעולה במחקר ועל יחסי העבודה ביניהם (Guberman, Golan, & Yogev, 2012). מצאנו שהתנאים לשיתוף פעולה שהוזכרו לעיל הוערכו כחשובים גם בעיני החוקרים וקובעי המדיניות שראיינו, לצד תנאים נוספים.¹

1 כל הציטוטים והממצאים נלקחו מתוך המחקר של גוברמן, גולן ויובג (Guberman, Golan, & Yogev, 2012). ראשי התיבות של שמות המרואיינים שונו, כדי לשמור על האנונימיות שלהם.

המוטיבציה למחקר

קובעי המדיניות שראינו הדגישו שהרצון שלהם במחקר הוא כן, וכי הם מעוניינים ללמוד מן הממצאים:

יש מערכת מאוד פתוחה ושקופה. אין כוונה ליפות דברים. המניעים והמטרה הם לשפר ולייעל את המערכת שלנו, ועל כן חשוב שהמחקרים יתבססו על דיאלוג פתוח ושקוף... צריך מראש להיות ערוכים לזה שהמחקרים לא תמיד יחמיאו למדיניות. ואז מה רוצים? מחקר טופח ומחמיא או מקצועי ומקדם? בחרנו במקצועיות, במחקר הנכון, האובייקטיבי, מבוסס הנתונים... מקדם אל המטרה של שיפור קבלת החלטות ומדיניות. (ג"ז, משרד החינוך)

אמון הדדי וכבוד הדדי

אמון וכבוד הדדיים הם תנאי לעבודה משותפת וללמידה הדדית. החשש מפני חוסר כבוד הוא הדדי. מצדם של קובעי המדיניות:

יש תמיד חשש שהאקדמיה תסתכל על השדה או על המשרד לא בגובה העיניים אלא ממקום של יודעי כול שחושבים שמה שעושים לא מספיק טוב. (א"ט, משרד החינוך) ומצד החוקרים:

כשאת עושה מחקר, הרבה יותר נוח כשאת עצמאית... את לא רוצה שמישהו ישמע או ידע כל מה שקורה... ההרגשה שמי שהזמין את המחקר שומע ויודע הכול, לא תמיד נעימה, אבל זה לא קרה, זאת אומרת... זה חשש שהתבדה. (ב"ו, חוקרת) מכון מופ"ת נמצא באזור גבול שבין האקדמיה לפרקטיקה. החוקרים שפועלים מטעם המכון הם מורי מורים, ומשום כך הם חלק ממערכת החינוך. עם זאת, כחוקרים הם מחויבים לאמות מידה אקדמיות. המחויבות הכפולה של החוקרים הייתה אחד מהגורמים שתורמו לתחושות האמון והשיתוף:

האמת היא שאני לא מרגישה שיש שתי קבוצות דיכוטומיות של חוקרים ומזמיני מחקר. אני מרגישה שיש קבוצה אחת של שותפים, שחלק מהם רוב זמנם מוקדש למחקר, וחלק מהם מכורח הנסיבות והתפקיד עסוקים בהפעלת מדיניות משרד החינוך, אלו ואלו קבוצה אחת מבחינת. אולי זו אשליה - אבל זו הרגשתי. קבוצה אחת מבחינת שותפות לדרך, מבחינת היעדים הפדגוגיים של המשרד. (מ"נ, משרד החינוך)

דיאלוג מתמשך

דיאלוג מתמשך היה הכלי שבאמצעותו הושג שיתוף הפעולה בין קובעי המדיניות לחוקרים. חוקרים נזקקים לתיווך של קובעי המדיניות כדי להבין את השדה הנחקר ולהשיג נגישות אליו. המכון מאפשר לשותף בצוותים חלק מאנשי האגף, וזה נותן הרגשה שהחוקרים יבינו, מבטיח שהחוקרים יבינו את הטרמינולוגיה, המושגים, ההקשר. לפעמים חוקרים שלא

באים מהעשייה יש דברים שהם לא מבינים; אם מכניסים איש קשר שמבין את העשייה זה מקל. (מ"נ, משרד החינוך)

אחרי פגישה אמרתי: וואו, איזה תובנות! בכלל... שהם טורחים. קשה לקבוע פגישה עם אנשים כאלה... יתרון נוסף זה הנגשה לאיסוף נתונים. [בלעדיהם] לא היינו מצליחים... (ק"ד, חוקרת)

גם כאשר קיים תיווך של קובעי המדיניות, בין ישירות ובין באמצעות איש קשר מטעמם, עשויים להתעורר קשיים בהשגת נגישות אל הנתונים; היעדרו של תיווך עשוי לעכב מאוד את המחקר ואף להכשילו.

במהלך המחקר הדיאלוג מאפשר לחוקרים לשתף את קובעי המדיניות בממצאים תוך כדי האיסוף שלהם:

למחקר יש גם תרומה... בגלל הקשר השוטף, יש תרומה ongoing. אני ... [אומרת מה מצאתי] והיא כבר משנה, למרות שזה לא כתוב ולא נמסר רשמית - יש השפעה. כמעט כל שבוע אנחנו נפגשים. יש לה חשיפה לידע חדש. זו השפעה מתמשכת, שוטפת. המסמך הרשמי עצמו - עוד [לא נכתב]. (י"ע, חוקרת)

הדיאלוג נחוץ גם עם תום המחקר, כדי לסכם את ההמלצות ואת ההשלכות שלו. בעניין זה מצאנו שיש עוד מקום לשיפור:

הדבר היחיד שחסר לי היום זה היום שאחרי המחקר... שאומר מה ראוי לעשות עכשיו או מצביע על כיווני עשייה. כיוונים והמלצות הם פרק קצר, לא מקבל את אותו הנפח והמשקל... בפרופורציה למחקר כולו... אם היה יושב אצלי צוות מו"פ הייתי אומר שאני רוצה לקבל המלצות כשהמחקר הוא התשתית. מה צריך לראות, איך להטמיע, איפה צפויים התנגדויות וחסמים, עם מי לשתף פעולה - ללכת צעד אחד קדימה. (א"ט, משרד החינוך)

כיוון נוסף שבו יש לפתח את הדיאלוג, הוא הכיוון של היוזמה למחקר. המחקרים שמוצגים בגיליון זה הם בחלקם פרי יוזמה של קובעי המדיניות, ובחלקם - פרי יוזמה של מכון מופ"ת. נראה, עם זאת, שיש מקום למסד פורום משותף לחוקרים ולקובעי מדיניות, שייזום מחקרים בקביעות: מכון מופ"ת צריך להיות יוזם וגם מסייע לקובעי מדיניות. אלה שתי מערכות ולא אחת. יש מציאות שבה קובעי מדיניות עסוקים בסוגיות ופונים למכון בבקשה לסקירות מידע, אחר כך לצוות מחקר ורשות מחקר. המוסד צריך להיות גם יוזם של צוותי חשיבה ומחקר. (א"ל, משרד החינוך)

המגבלה המרכזית של המחקר שערכנו היא המספר המצומצם של פרויקטים שיכולנו לבחון. ההשפעה הרבה שהייתה לדמויות מפתח במנהל כוח אדם בהוראה ובמכון מופ"ת על התנהלות המחקרים מחייבת בחינה נוספת של המסקנות בהקשרים מגוונים של שיתוף פעולה בין קובעי מדיניות לחוקרים. כאמור, מחקרנו עסק בגורמים שמשפיעים על שיתוף הפעולה בין חוקרים לקובעי מדיניות. השאלה - מהן ההשפעות של שיתוף הפעולה בטווחי זמן שונים - נותרה פתוחה.

סקירת המאמרים בגיליון

בגיליון זה שמונה מאמרים אשר מתארים נקודות שונות ברצף הקריירה של מורים, החל בבחירה בהוראה כמקצוע וכלה בהתפתחות מקצועית. כל המחקרים נערכו בשיתוף פעולה בין רשות המחקר במכון מופ"ת לבין מנהל כוח אדם בהוראה. כמכלול, המאמרים בגיליון הם תוצרים של מחקרים שנבנו בעקבות עשייה ומעוררים לחשיבה ולעשייה נוספת.

המאמר הראשון - "למה לי להיות מורה? גורמי משיכה וגורמי דחייה בבחירת מקצוע ההוראה", שכתבו ד"ר רחל ארנון, ד"ר פנינה פרנקל וד"ר עדנה רובין, עוסק בשיקולים לבחירת מקצוע ובדימוי של מקצוע ההוראה בעיני שתי קבוצות: חיילים משוחררים שעומדים לפני בחירה ראשונה במקצוע וסטודנטים בתכניות להסבת אקדמאים להוראה. מאמרו מתאר את היתרונות ואת החסרונות של מקצוע ההוראה בעיני שתי הקבוצות הללו, ומצביע על אנשים שהשיקולים שחשובים בעיניהם בעת בחירת מקצוע הופכים אותם לקבוצת יעד, שמתוכה כדאי לגייס מועמדים להוראה. המאמר מציע דרכים להגביר את האטרקטיביות של מקצוע ההוראה בעיני המועמדים הללו.

המאמר השני - "התכנית 'מתווים מנחים להכשרה להוראה במוסדות להשכלה גבוהה בישראל' במכללות האקדמיות לחינוך: ההטמעה, ההתאמה לתכניות הלימודים לתואר ראשון ועמדות חברי הסגל", שכתבו פרופ' רוני לידור, ד"ר נעמי פייגין, פרופ' ברברה פרסקו, ד"ר רחל טלמור וד"ר חגי קופרמינץ, מתאר את השינויים שחלו בתכניות ההכשרה להוראה בעקבות פרסומם של המתווים המנחים. לטענת החוקרים, למתווים המנחים הייתה השפעה מהותית (מסדר ראשון) על אופייה של ההכשרה להוראה בארץ. החוקרים מדגישים את הדואליות שנובעת מהעובדה שהרפורמה שבאה לקדם את הרמה האקדמית של ההכשרה להוראה במכללות נכפתה על המכללות ועל חלק מהסגל האקדמי באופן שפגע בתחושת האוטונומיה האקדמית שלהם. נקודה זו מעוררת מחשבה, משום שבמחקר של ארנון, פרנקל ורובין נמצא שחוסר אוטונומיה למורה והקושי להתמודד עם "תכנית מוכתבת על ידי משרד החינוך" הם בין הגורמים שפוגעים באטרקטיביות של מקצוע ההוראה. שני המחקרים קוראים אם כן לחשיבה נוספת של קובעי המדיניות על תפקידה של אוטונומיה בטיפוח הוראה איכותית (Sahlberg, 2011).

המאמר השלישי הוא "עיצוב המדיניות של תכנית המצוינים במכללות (רג"ב: ראש גדול בהוראה) באמצעות שימוש במחקרי בוגרים", מאת ד"ר רמה קלויר וד"ר ג'ודי גולדנברג. המאמר מדגים את ההשפעה של מחקרים, שיזמו קובעי מדיניות כדי לשפר את עבודתם באופן מתמיד, על קביעת המדיניות. מאמר זה הוא אם כן דוגמה מובהקת לשיתוף פעולה מוצלח ומתמשך בין קובעי מדיניות לחוקרים.

את המאמר הרביעי, "דברים שרואים מכאן לא רואים משם: אחריותם ומעורבותם של מנהלים וחונכים בהתמחות בהוראה", כתבו ד"ר ניצה שוובסקי, ד"ר ג'ודי גולדנברג, ד"ר אורנה שץ-אופנהיימר וד"ר ליאת בסיס. המאמר עוסק באופן שבו מנהלים וחונכים תופסים

את תפקידם בליווי מתמחים בשנה הראשונה להוראה: כיצד נבחרים המורים החונכים? האם הם עוברים הכשרה לתפקיד? מהם התחומים שהמורים החונכים מטפלים בהם, ומה עושים המנהלים? המאמר מצביע על כך שתהליך החונכות וההכרה בחשיבותו הוטמעו בבתי הספר. עם זאת, נמצאו פערים בין עמדות המנהלים לבין עמדות החונכים. המאמר מציע דרכים לשיפור התהליך ולהגברת התיאום בין הגורמים השונים.

המאמרים הבאים עוסקים בעולם העבודה בהוראה, לאחר שהסתיים שלב ההכשרה הראשונית. המאמר של ד"ר סמדר דוניצה-שמידט ופרופ' רות זוזובסקי: "ביקוש והיצע של מורים במערכת החינוך: נקודת המבט הבית-ספרית" בוחן את דפוסי הביקוש וההיצע של מורים לאורך השנה לפי מקצועות, ודן בשאלות: מנין נובע הביקוש למורים? מהן האסטרטגיות שנוקטים מנהלים כדי לענות על הביקוש? ומהי השפעתו של המחסור במורים על ההוראה ועל הלמידה בבית הספר, על פי דעתם של מנהלים ומפקחים?

המאמר "מיהו המורה הנושר? מאפיינים דמוגרפיים, תעסוקתיים ומוסדיים של הנושרים מהוראה", שכתבו ד"ר רינת ארביב-אלישיב וד"ר ורדה צימרמן, עוסק באחד הגורמים האפשריים למחסור במורים: נשירה מההוראה. המאמר מבוסס על מדגם גדול מאוד של מורים שהחלו לעבוד בהוראה בשנות האלפיים. הוא מוצא שנשירה מההוראה היא תוצר של שני תהליכים: סלקציה עצמית ואיכות ההשתלבות בארגון החינוכי. ההשתלבות בארגון החינוכי זוהתה זה מכבר כאחד הגורמים החשובים שמשפיעים על ההתמדה במקצוע. הממצא מדגיש אם כן את חשיבותו של המאמץ המתמיד לשפר את תהליך הקליטה וההשתלבות של מורים בשנים הראשונות לעבודתם (Ingersol, 2012). בעתיד יהיה כדאי לבחון את היקף הנשירה מההוראה של מורים שזכו לליווי מתמשך בקליטה. סלקציה עצמית משפיעה הן על ההחלטה אם לפנות להוראה הן על ההחלטה אם להתמיד בה, ובעתיד כדאי להקדיש לה תשומת לב מחקרית רבה יותר.

שני המאמרים שחותמים את הגיליון עוסקים בפיתוח מקצועי של מורים. המאמר של ד"ר אורית אבידב-אונגר וד"ר רוני ריינגולד: "ממדיניות ליישום: הרפורמה במדיניות הפיתוח המקצועי בישראל - נקודת המבט של מחוזות משרד החינוך" בודק את התפיסות ואת העמדות של בעלי תפקידים בכירים במחוזות השונים של משרד החינוך באשר לפיתוח המקצועי של מורים במסגרת רפורמת "אופק חדש". לצד ההישגים, המאמר מציג שלושה כיוונים להתפתחות החשיבה והעשייה בתחום: הכיוון התאורטי - הבנת מהותה של ההתפתחות המקצועית לאורך הקריירה; הכיוון המעשי - קביעת תכנית הלימודים, ההיקף והמיקום של הלימודים; והכיוון היישומי - השימוש בידע שנצבר בבתי הספר.

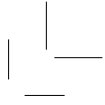
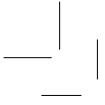
המאמר של ד"ר שלומית אבדור, "השתלמות מורים היא רק תחילתה של דרך: ההקשר האישי וההקשר המערכתי בפיתוח מקצועי של מורים", מראה שהערכת המורים את הקורסים המרכזיים שבהם השתתפו היא גבוהה, וכי הגורם המרכזי שמשפיע על מידת ההערכה של תרומת הקורס למשתלם הוא המוטיבציה להשתתף בהשתלמות. המאמר מסתיים במודל תאורטי שמזהה את ההשפעות לטווח הקצר ולטווח הארוך של השתתפות בתהליך של פיתוח

מקצועי. מאחר שהמחקר נערך זמן קצר לאחר השתתפות המורים בקורסים השונים, המאמר ממליץ לבחון את תרומת הלימודים בקורסים לפיתוח מקצועי גם בטווח הארוך. שני המאמרים מסכימים כי השלב הבא שעל קובעי המדיניות להיערך אליו הוא מתן הנחיות ותנאים הולמים ליישום של הידע שנלמד במהלך ההשתלמויות בבתי הספר. שאלות המחקר בכל אחד מן המאמרים שבגיליון נבעו מצרכים מעשיים, ולממצאים יש משמעות יישומית ותאורטית. אנו מקווים שבעתיד, בעקבות הניסיון שיצטבר מדוגמאות נוספות, המסקנה ששיתוף פעולה בין חוקרים לקובעי מדיניות אפשרי ורצוי תהיה נחלת הכלל, יזוהו מודלים מוצלחים של שיתוף פעולה, ומסגרות לשיתוף פעולה בין קובעי מדיניות לחוקרים יתמסדו.

מקורות

- Edwards, A., Sebba, J., & Rickinson, M. (2007). Working with users: Some implications for educational research. *British Educational Research Journal*, 33(5), 647-661.
- Gamoran, A. (2011, May). *From research to policy and practice: White papers, policy briefs, and other communication strategies*. Paper presented at The MOFET Institute, Tel Aviv, Israel.
- Ginsburg, M. B., & Gorostiaga, J. M. (2001, September). Relationships between theorists/ researchers and policy makers/ practitioners: Rethinking the two-cultures thesis and the possibility of dialogue. *Comparative Education Review*, 45(2), 173-196.
- Guberman, A., Golan, M., & Yogev, A. (2012, September). Hand in hand: Policy makers and researchers collaborate in order to promote educational goals. Paper presented at The European Conference on Educational Research (ECER): *The Need for Educational Research to Champion Freedom, Education and Development for All*. Cadiz, Spain.
- Hargreaves, D. H. (1999). Revitalising educational research: Lessons from the past and proposals for the future. *Cambridge Journal of Education*, 29(2), 239-249.
- Husén, T. (1994). Educational research and policy making. In T. Husén & T. N. Posdethwaite (Eds.), *The international encyclopedia of education (1857-1864)*. Oxford: Pergamon Press.
- Ingersoll, R. (2012). Beginning teacher induction: What the data tell us. *Phi Delta Kappan*, 93(8), 47-51.
- Kingdon, J. W. (2010). *Agendas, alternatives, and public policies* (2nd ed.). New York: Longman.
- Levin, B. (2011). Mobilising research knowledge in education. *London Review of Education*, 9(1), 15-26.

- Lindblom, C. E., & Cohen, D. K. (1979). *Usable knowledge*. New Haven, CT: Yale University Press.
- Locke, W. (2009). Reconnecting the research-policy-practice nexus in higher education: "Evidence-based policy" in practice in national and international contexts. *Higher Education Policy*, 22(2), 119-140.
- Lyall, C. (2008, November). *A short guide to designing interdisciplinary research for policy and practice*. ISSTI Briefing Note, Number 6. Available on <http://www.issti.ed.ac.uk/documents.php?item=60>
- Ozga, J. (2004). *From research to policy and practice: Some issues in knowledge transfer*. CES Briefing No. 31 (Edinburgh Centre for Educational Sociology). Available on www.ces.ed.ac.uk/PDF%20Files/Brief031.pdf
- Sahlberg, P. (2011). The professional educator: Lessons from Finland. *American Educator*, 35(2), 34-38.
- Watson, L. (2008). Developing indicators for a new ERA: Should we measure the policy impact of education research? *Australian Journal of Education*, 52(2), 117-128.
- Weiss, C. H. (1979). The many meanings of research utilization. *Public Administration Review*, 39(5), 426-431.
- Whitty, G. (2007). Education(al) Research and Education Policy Making: Is conflict inevitable? In L. Saunders (Ed.), *Educational research and policy-making: Exploring the border country between research and policy* (1-18). Abingdon, UK: Routledge.

עיון ומחקר בחינוך

